

5278
Almindelig Bededag 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 8. maj 1846

Almindelig Bededag 1846

Himmelske Fader! dersom vi sagde, at vi havde ikke Synd, da bedrog vi os selv, og der var ikke Sandhed i os, derfor bekiende vi, at vi har syndet og var ikke værd at kaldes Dine Børn, saa det er kun af Din Faderlige Barmhjertighed, formedelst Din store Kiærlighed, at Du har taget os til Naade i Din elskelige Søn Vorherre, vor Frelser og Forsøner, *Jesus Christus*; og kun Du kan ved din Hellig-Aand bevare os fra at tage din Naade forgæves, udruste os til at bære Omvendelsens ægte Frugter, din herlige Naade til Priis og vor Sjæl til Salighed. Gjør det, som vi bede i Vorherres Jesu Christi Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Ch. V. selv i *Lovens Dage* sagde Herren ved Propheten *Esaias* til Israels Folk: er det den Faste og Sjæls-Ydmygelse, som Jeg har udvalgt, at [et] Menneske en Dag hælder med Hovedet som et Siv og ligger i Sæk og Aske, og uhyre Blindhed vilde det da være, hvor *Evangeliets* Lys har blottet den selvgjorte Retfærdighed i hele sin Tomhed, om man her endnu vilde indbilde sig, en *Dag om Aaret* at kunne afgjøre sin Saligheds Sag med Bøn og Faste eller med nogensomhelst Gudsdyrkelse; men derfor kan det dog aldrig skade, at der paa en vis Dag om Aaret, som paa den nærværende saakaldte store Bededag, udraabes for Alles Øren: søger Herren, mens Han findes! kalder paa Ham, den Stund Han er nær! den Ugudelige forlade

Almindelig Bededag 1846

sin Vei og den Uretfærdige sine Tanker og omvende sig til Herren! thi skiøndt det er det Samme, paa hvilken Dag, det skeer, saa maa dog een Dag være den Første, og det bør skee, jo før, jo heller, thi Ingen af os veed, hvilken Dag der er den Sidste for os.

Ja m. V. een Dag maa være den Første, ellers skeer det jo aldrig, een Dag maa være den Første, da den Ugudelige forlader sin Vei og den Uretfærdige sine Tanker og omvender sig til Herren, og sandelig, de er ikke faa, men mangfoldige allevegne, som i allerstrængeste Forstand trænge til at forlade Ugudeligheds Vei og Uretfærdigheds Tanker og omvende sig til Herren. I en vis Forstand trænge vi alle dertil, hver Dag vi leve i denne Verden, fordi der er altid noget Ondt, som drager os til sig, saa vi maae vende os fra det, om vi ei skal henrives af det, men selv i allerstrængeste Forstand trænger Mangfoldige til dog endelig at lade en Dag blive den Første til Omvendelse, thi efter Skriftens Sprog og for Hjertekienderens Øie er visselig ikke blot den ugudelig, som aabenbar nægter og bespotter, men Enhver, som, hvad han end siger, er dog uden Gud i Verden, har Ham ikke for Øie, beder ikke til Ham, stoler ikke paa Ham, takker, lover og priser Ham ikke for al Hans Godhed og Miskundhed, er ikke nidkiær for Hans Ære og længes ei efter Hans Salighed, og ikke blot Den er uretfærdig, som aabenbar ringeagter og overtræder guddommelige og menneskelige

Almindelig Bededag 1846

Love, men igrunden er Enhver det, som ikke i Sandhed søger Guds Rige og Hans Retfærdighed, stræber alvorlig efter hvad der er ret for Guds Ansigt ikke blot idag og imorgen men i al Evighed, og naar vi betænke det, da bliver der en Mangfoldighed af Ugudelige og Uretfærdige, som Ingen af os kan tælle, og dog er de Alle skabte i Guds Billede og efter Hans Lignelse, dog har de alle en Sjæl, som skal gjøre Regnskab for sig selv paa Dommens Dag, dog har de Alle et Hjerte, der trænger til Fred, til den Guds Fred, der overgaaer al Forstand, Alle en Længsel efter Glæden, der ikke borttages, Alle en Samvittighed, der anklager og dømmer dem, og over dem alle har Gud forbarmet

sig, som en Fader forbarmer sig over sine Børn, for dem Alle har Han hengivet sin eenbaarne Søn, paa det de ikke skulde fortabes, men have det evige Liv, til dem Alle lyder Hans faderlige Røst: hvorfor vil I døe, vender om, saa eders Synder maae vorde udslettede da skal eders Sjæl leve; til dem alle siger Han, som os kiøbde med sit Blod: kommer hid! jeg vil give eder Hvile, hos mig skal I finde Hvile for eders Sjæle!

Ja, for alle disse Mangfoldige maa een Dag være den Første, og naar Propheten raaber: søger Herren mens Han findes! kalder paa Ham, den Stund, han er nær! da maa det jo slaae os Alle, at det haster, fordi en Dag skal være den Sidste og vi veed ikke

Almindelig Bededag 1846

hvilken, men vi veed, det er forfærdeligt naar Herren paa den siger til en Sjæl, gid du endnu paa denne Dag kiendte hvad der tjener til din Fred, men nu er det skjult for dine Øine. Derfor sige vi med Rette til Alle, som vandre paa Ugudeligheds Vei og hæge efter Uretfærdigheds Tanker: idag, dersom I høre Herrens Røst, da forhærder ikke eders Hjerter, som hine, om hvem Han svor: de skal ikke komme ind i min Hvile!

Ja m. V. disse Guds-Ord af Davids-Psalmen, de er et uforbederligt Udtryk af den inderlige Formaning til Omvendelse som vi nødvendig maa stræbe at forbinde med Evangeliets Forkyndelse, efter Herrens Lærdom: Guds Rige er nær, omvender eder og troer Evangelium! idag, *dersom* I høre *Herrens Røst*, da *forhærder ikke* eders Hjerte! dermed er i grunden Alt sagt og dog ei det Mindste sagt, som ei er høist nødvendigt. Alt er dermed sagt, thi Ordet "i dag" vidner om, at det haster, og det at høre Herrens Røst og ikke forhærde sit Hjerte, men lade Guds Ord gennemtrænge Sjælen og gennemføre Guds Villie, det er igrunden Alt hvad et Menneske virkelig kan gøre til sin Omvendelse fra Mørket til Lyset, fra Satans-Magten til Gud, thi naar vi taler om Andet end hvad der kan gøres og lades med Hænder, udraabes eller forties med Læber, naar vi tale om *Hjertets Forvandling* og *Sjælens ny Levnetssløb*

Almindelig Bededag 1846

som er det eneste Rette for Guds Øine og det ene Nødvendige for Evigheden, hvad kan da vel et Menneske gjøre uden at høre Herrens Røst og ikke forhærde sit Hjerte, men lade Hjerte-Sukket avles og fødes, det dybe Hjerte-Suk: Herre! omvend Du mig! saa bliver jeg omvendt, Herre, omvend Du os og lad dit Ansigt lyse! saa er vi frelste, skab Du et reent Hjerte i os og fornye en stadig Aand i vort Inderste!

Dette er igrunden Alt, hvad der er det faldne, syndefulde Menneske mueligt ved det underfulde, os ubegribelige Omvendelses-Værk, ei mindre guddommeligt end Skabelsen, det vidste den Aand, som lagde de dybe Ord i vor Mund: idag, dersom I høre Herrens Røst, da forhærder ikke eders Hjerter! og Han vidste endnu meer end det, kiendte vor Skabning tilbunds og tog det naadig i Betragtning, kom ihu, at vi er Støv, at vi ved Syndefaldet egenlig opgav Aanden og sank tilbage i vort Støv, saa vi er som de Døde for Guds Ansigt, og Herrens Røst kan derfor mange Gange lyde over os, som den lyder over Gravene og de Døde høre den ikke; men den naadige og barmhjertige Gud søger ikke Sag med os, vil ikke gaae irecte med os om vor Døvhed, skiøndt den er vor egen Skyld, nei Han siger kun: idag, *dersom* I høre Guds Røst, da forhærder ikke eders Hjerter, og Han giver dermed tilkiende, at der kommer en Dag for enhver af os,

Almindelig Bededag 1846

da Gud taler saa høit, at vi nødes til at høre det, at det er aandelig for os, som det ogsaa legemlig skal være, naar Alle de, som er i Gravene, skal høre Guds Søns Røst, og paa den Dag, naar vi mærke, at Gud, vort Livs Gud, vor Skaber taler til os, da er det, Han formaner og advarer os, sigende: idag forhærder ikke eders Hjerter, at det ei skal gaae eder, som hine, om hvilke Han svor: de skal ikke komme ind i min Hvile!

Ja m. V. *naar* vi høre Herrens Røst, naar vi mærker, at paa hvad Maade Ordet end kommer til os, fra hvor ringe Læber det end lyder, saa er det dog Hans Ord, som os dannede, Hans Ord som dømmer os, Hans Ord, som kan og vil være barmhjertig, og

hvis Miskundhed varer evindelig, da giælder det om, at vi ikke forhærde vore Hjerter, men ydmyge vore Sjæle for den ganske Jords Herres Ansigt, at vi ikke skyde Ordet fra os og kaste det bag os, men drage det til os, som et Lys for vor Fod, ikke stride imod det med Tvivl og Spot men annamme det med Tro og Taksigelse, som det i den ny Pagts Dage endnu langt klarere end i den Gamle saa guddommelig fortjener.

Ja m. V. naar Herren ved Psalmisten taler om sin Hvile, som de gik Glip ad, der hørde Hans Røst, men forhærdede deres Hjerter, da peger han dermed tydelig paa Israels Børn, som Han udførde af Ægypten med en høi Arm, som Han talede lydelig til fra Sinai Bjerg og lovede at indføre dem til Hvile efter Vandringen i det forjættede Land, som

Almindelig Bededag 1846

flød med Mælk og Honning, men som forhærdede deres Hjerter og vilde ikke troe Hans Ord, men foragtede det deilige Land og vendte med deres Ønsker tilbage til Ægyptens Kiødgryder, og vel var det klart nok ogsaa i Davids og Propheternes Dage, at dette var kun et Billede paa den store Hvile, som Gud havde beredt sit Folk og vilde endnu indføre Syndere i, naar de omvendte sig fra deres ugudelige Veie og uretfærdige Tanker, fordi Han er barmhjertig og saare rund paa Syndsforladelse; men det er dog langt klarere i den ny Pagts Dage, naar Han taler til os ved Sønnen som siger: kommer hid til mig, jeg vil give eder Hvile, hos mig skal I finde Hvile for eders Sjæle; thi da taler Sønnen reent ud om sin Faders Rige, hvor de Udvalgte skal hvile, som Gud hviler, med salig Glæde, saa de, som høre denne Røst fra Herren om det rolige Paulun, der skal aldrig nedbrydes, og forhærde dog deres Hjerter, de forskyde aabenbar det evige Liv og den evige Salighed.

Derfor maae Christi Evangeliums Prædikanter, som er udsendte med Naadens og det evige Livs klare og tydelige Ord, nødvendig med Eftertryk tilføie: idag, dersom I høre Guds Røst, da forhærder ikke eders Hjerter, som hine, om hvilke Han svor: de skal ikke komme ind i min Hvile, kun maae vi aldrig glemme at lægge Vægt paa Or-

det "dersom", thi ligesom vi skal vide, at der hos et syndigt Menneske kan være Meget som gjør, at [han] ligesom *Saulus* fordum kan længe være døv som en

Almindelig Bededag 1846

Død for Herrens Røst, og dog, naar han endelig nødes til at høre den, blive villig til at følge den giennem Ilden og Vandet, saaledes maae vi ogsaa huske, at der er Meget hos os, som nu forkynde Evangelium, der svækker og fordunkler Guds Røst paa vore Læber, saa det maa være langt fra os at tænke, at alle de som udvortes have hørt vor Røst, ogsaa indvortes have hørt Guds, men skal tvertimod være os en kiær Tanke, at Mange, som hidtil ikke mærkede, at det var dog igrunden ikke os, som talde her, men Faderens Aand, som talde i os, de vil, naar de høre Guds Røst herefter giennem os, eller giennem bedre Redskaber, ingenlunde forhærde deres Hjerter, men ydmyge deres Sjæle, og sukke til Ham, som hører Bønner: omvend Du os og lad Dit Ansigt lyse, saa vi kan frelses og indgaae i den store, den søde, den evige Hvile, som Du har beredt os med Din Søn, Vorherre *Jesus Christus*, og vil alt her lade os smage ved Syndsforladelsen i Hans Navn og det evige Livs frydefulde Haab, som han er selv i alle Sine!

Ja, saaledes skal det være, da føler vi os visse paa, at ihvor dunkel og skrøbelig end vor Forkyndelse er, skal dog Nogle derved høre Guds Røst og vende om, saa deres Synder udslettes og Gud tilsværger dem, at de skal komme ind i Hans Hvile, og fremfor Alt visse paa, at der skal vi alle mødes, som, hvor grove Syndere vi end har været, dog, naar vi høre Guds Røst, ei vil forhærde vore Hjerter, men oplade dem for Ordet, som er Aand og Liv, Ordet, som er mægtigt til at saliggjøre vore Sjæle Amen! i Vorherres Jesu Navn Amen!